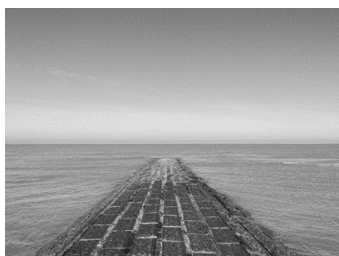
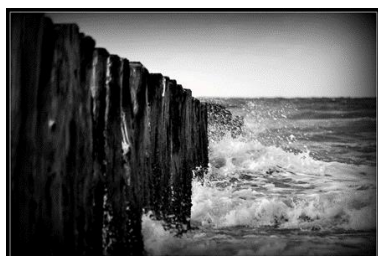

**Patiënt-
begeleiding**

WACHTEN EN WAKEN

Informatie voor patiënten

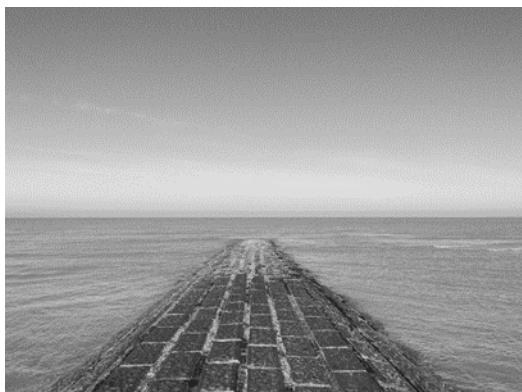
www.azoudenaarde.be
Volg ons op f in

Waken is een tijd van wachten
Van stilstaan
Van herinneringen ophalen
En die koesteren
Een tijd van Er Zijn,
Maar hoe doe je dat?

In deze brochure willen we vanuit het
palliatief supportteam (PST) praktische info meegeven
en jou de boodschap geven dat je er niet alleen voor staat.

Sterven is een natuurlijk proces. Een aantal symptomen die daarbij optreden, zijn heel normaal.

- Je naaste zal op een bepaald moment stoppen met eten en drinken. In deze fase wordt er ook niet meer gestart met extra vocht of voeding via infuus omdat dit belastend is voor het lichaam.
- Een palliatieve patiënt slaapt steeds meer, ook het grootste deel van de dag. Dat wil niet zeggen dat het stil moet zijn in de kamer, maar probeer meerdere gesprekken door elkaar of harde geluiden te vermijden. Bij voorkeur wisselen bezoekers elkaar af en zijn er slechts een aantal mensen tegelijk in de kamer aanwezig. Gsm's staan liefst ook op stil.
- De ademhaling verandert, wordt vaak trager, maar soms ook sneller. Vaak zitten er pauzes tussen de adembewegingen. De persoon zelf heeft hier geen last van.

- Soms kan er ook een reutelende ademhaling ontstaan. Ook hiervan heeft de persoon zelf geen last, maar het kan voor de mensen rond het bed heel moeilijk zijn om dit te horen. Er kan beslist worden om hiervoor medicatie op te starten, maar het lukt niet steeds om dit onder controle te krijgen.
- Het lichaam houdt de doorbloeding van hart en longen zo lang mogelijk in stand. Dat zorgt ervoor dat de rest van het lichaam bleker wordt en kouder kan aanvoelen.
- Er kan onrust, angst of verwardheid optreden. Vaak heeft de aanwezigheid van dierbaren hierop een positieve invloed. Als dit toch uitgesproken en oncomfortabel aanvoelt, kan hiervoor medicatie worden opgestart.
- Ook in de zorg zullen een aantal zaken veranderen: medicatie wordt aangepast of gestopt, parameters worden niet meer genomen... alles in functie van het comfort van de stervende. Vraag hierover gerust meer uitleg.

Hoe lang het stervensproces duurt, is onvoorspelbaar. Graag geven we een aantal tips mee om deze periode van wachten draaglijker te maken.

- De stervende wordt op een eenpersoonskamer gelegd. Bezoek wordt continu toegelaten, ook 's nachts. Wel wordt gevraagd om het aantal personen te beperken en elkaar af te wisselen. Bewaak ook jouw eigen rust.
- **Waken kan en mag, maar moet niet.** Geef contactgegevens door aan het team en maak goede afspraken rond wie wanneer opgebeld mag worden indien er niet continu iemand aanwezig zou zijn. Geef zeker door wanneer de patiënt alleen op de kamer is, dan kunnen de verpleegkundigen eens extra langsgaan. Openingsuren van de hoofdingang: 6.45 uur – 20 uur (weekend en feestdagen)/20.30 uur (weekdagen). Buiten de openingsuren krijg je toegang tot het ziekenhuis via de spoedafdeling.
- In kleine en grote dingen kan je als familielid helpen in de zorg: de lippen van je naaste inwrijven met lippenbalsem, het lichaam masseren met bodylotion, een mondtoilet geven.... Bespreek gerust met het team of de mensen van het PST hoe je dit kan aanpakken.
- In een palliatieve/terminale situatie kan palliatief verlof worden opgenomen. Alle info hier rond kan je verkrijgen bij Lien Imbo van de sociale dienst (055 33 66 35).
- Indien gewenst kan voor 1 wakende persoon maaltijden op de kamer gevraagd worden. Deze worden aangerekend via de factuur van de patiënt. Meer info rond de kostprijs verkrijg je op de afdeling of bij de diëtiste. Je kan vanzelfsprekend ook iets halen in de cafetaria of eten van thuis meebrengen.

- Stervenden kunnen zich laten bijstaan door een geestelijke uit de eigen geloofsgemeenschap of een moreel consulent. Je kan hiervoor het team van de afdeling aanspreken. Zij contacteren dan de gewenste persoon.
- Het is belangrijk om kinderen en jongeren te betrekken in deze fase van afscheid nemen. Het palliatief supportteam kan hierbij zeker ondersteunen, vraag er gerust naar.
- Na overlijden zal er gevraagd worden welk funerarium gecontacteerd mag worden. Het is belangrijk om hier al binnen de familie over na te denken en dit ook door te geven op de afdeling.
- **Wees mild voor jezelf en doe wat je kan.** Respecteer je eigen grenzen. In deze fase kunnen heel wat gevoelens op jullie afkomen. Weet dat we er vanuit het palliatief supportteam zijn om jullie vragen te beantwoorden.
- **Zorg ook goed voor jezelf:** eet op tijd en ga ook eens weg van de kamer: ga even naar buiten, even naar huis...

Het 'zorgkaartje' is een kaartje dat bij elk personeelslid van het ziekenhuis gekend is. Bij een (verwacht) overlijden, waar mensen waken, waar rust en sereniteit belangrijk zijn wordt dit kaartje aan de deur gehangen.

Na overlijden

- Sondes en eventuele infusen worden verwijderd. Na beperkte laatste zorgen is er zeker tijd en ruimte voor afscheid op de kamer. Het funerarium wordt pas gecontacteerd wanneer jullie dit aangeven.
- Kledij kan bezorgd worden aan de begrafenisondernemer of wordt meegegeven vanuit het ziekenhuis wanneer ze hier al aanwezig is.
- Heb je nood aan een gesprek, na een week, maand of zelfs enkele maanden? Je kan hiervoor kosteloos, maar wel op afspraak bij het palliatief supportteam terecht.

**“Afscheid nemen is niet loslaten,
maar een andere manier van vasthouden”**

Manu Keirse

Voor meer info raadpleeg:

Marijke De Wispelaere

Palliatief verpleegkundige

055 33 66 72

marijke.dewispelaere@azoudenaarde.be

De belangrijkste focus van Marijke is comfort, in de ruime betekenis van het woord. Maar vooral met aandacht voor pijn en andere lichamelijke klachten.

Luna Danau

Psycholoog

055 33 66 57

luna.danau@azoudenaarde.be

Tijdens een gesprek ondersteunt Luna de patiënt en haar familie in de psychosociale en existentiële aspecten, als gevolg van de palliatieve setting.

**Heb je nog vragen
of opmerkingen
over deze brochure?
We houden graag
rekening met jouw
suggesties!**

AZ Oudenaarde vzw

AZ OUDENAARDE
VZW

AZO/PAT/510

Laatst aangepast op 22/05/2024

V.U.: AZ Oudenaarde

Minderbroedersstraat 3, 9700 Oudenaarde

T 055 33 61 11 - **F** 055 33 66 95

info@azoudenaarde.be

www.azoudenaarde.be